

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Pamětní deska Bedřicha Smetany umístěná na domě čp. 104 v Zápotockého ulici v Hranicích.

ŘÍJEN 1974

ZE ŽIVOTA HRANICKÝCH DĚTÍ

Městský dům pionýrů a mládeže v uplynulém školním roce 1973/74 připravil pro hranické děti celou řadu zájmových kroužků a sportovních akcí přesto, že měl stálý nedostatek pracovníků. Zájmová činnost se soustředila do 29 zájmových kroužků, v nichž se mladí měli možnost pod vedením 25 externích vedoucích z řad studentů, dělníků, vojáků a důchodců vyvíjet v 18 oborech činnosti. Kroužky se scházely pravidelně jednou až dvakrát týdně a navštěvovalo je celkem 596 zájemců, z toho 348 chlapců a 248 dívek. Masová činnost byla zaměřena především na ideově politické akce, věnované pionýrským oddílům, oslavám 25. výročí založení Pionýrské organizace a dalším výročím. Celkem bylo uspořádáno 72 akcí, mezi nimi 14 sportovních podniků, 18 filmových představení, 2 výstavy, 16 politických a společenských akcí aj. Všechny tyto akce navštívilo dohromady 3995 dětí. Pracovníci Městského domu pionýrů a mládeže prováděli také metodickou činnost pro pionýrské organizace, spolupracovali se složkami Národní fronty, s orgány KSČ, SSM, se Svazarmem, s SČSP, se svazem včelařů, myslivců, chovatelů drobného hospodářského zvířectva aj.

Ve vzpomínkách dětí stále ještě doznívají dojmy z prázdnin, i když škola už je v plném proudu. Hodně vzpomínek mají hraničtí pionýři, pro něž městský dům pionýrů a mládeže připravil letos řadu přitažlivých akcí. Už v červnu se 24 členů turistických kroužků zúčastnilo mezinárodního srazu turistů v Jinolicích v Čechách. V červenci se konal desetidenní hvězdicový tábor v Hutisku pod Solancem, odkud mladí tábormníci navštívili historická místa bojů v Beskydech. V téže době mladší chlapci putovali po Hostýnských horách a ověřovali si turistickou zdatnost po celoroční přípravě v pionýrském domě. Po ukončení této akce se zase starší chlapci vydali po stopách Slovenského národního povstání a za krásami přírody do Tater a do Slovenského ráje. 15 členů vodáckého kroužku podniklo jízdu po řece Hronu na Slovensku. Začátkem srpna mladí ochranáři přírody TIS se zúčastnili srazu na Malé Fatře. Mimo to byla uspořádána řada vycházek a zájezdů do okolí Hranic.

Nejvýznamnější akcí byl výměnný zájezd hranických a moskevských pionýrů, který už má několikaletou tradici. Ve dnech 9.—23. července 1974 dlelo 25 hranických dětí se třemi vedoucími v Moskvě na pozvání Ústředního paláce pionýrů. Hraničtí pionýři měli možnost si prohlédnout město a jeho historické památky, při exkurzích v podnicích besedovali se sovětskými pracujícími, stýkali se s moskevskými pionýry. O měsíc později, od 9. do 23. srpna 1974, pobývala 25členná skupina moskevských dětí v Hranicích. Moskevští pionýři poznali nejen Hranice, lázně Teplice a okolí, setkali se s představiteli města a s pracujícími v podnicích, ale podnikli i řadu zájezdů do Olomouce, do Brna a do Moravského krasu, do rodiště Klementa Gottwalda v Dědicích, do Jeseníků a do Prahy. Navštívili také hvězdárnu ve Valašském Meziříčí, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, setkali se s dětmi v léčebně Radost v Teplicích nad Bečvou, prožili večery družby. Ubytování a stravování pro ně bylo zajištěno v odborném učilišti n. p. SIGMA v Hranicích. Oba výměnné zájezdy přispěly k utužení přátelství mezi našimi a sovětskými pionýry a našim dětem přinesly i dokonalejší znalosti v ruském jazyce.

Všechny prázdninové akce městského domu pionýrů měly také značný ohlas mezi pionýry, zúčastnilo se jich dohromady 345 dětí.

Mimo to pobývalo 291 hranických dětí ze všech tří ZDŠ v pionýrských táborech PO SSM nebo v táborech ROH. Rekreaace s rodiči doma i v cizině se zúčastnilo 229 žáků, na dlouhodobých brigádách ve prospěch našeho národního hospodářství se podílelo 235 žáků ZDŠ.

LN

HRANICE — MĚSTO ŠKOL

O Hranicích se právem hovoří jako o městu škol. Potvrdil to i minulý školní rok 1973/74, kdy hranické školy navštěvoval tento počet žáků:

mateřské školy	590 dětí
základní devítileté školy	1889 žáků
z toho I. stupeň	890 žáků
II. stupeň	545 žáků
III. stupeň	454 žáků
zvláštní škola internátní	176 žáků
střední školy	1226 studentů
z toho gymnasium	343 studentů
střední průmyslová škola	431 studentů
SPŠ — studium pro pracující	110 žáků
střední zdravotnická škola	145 studentek
střední lesnická technická škola	197 studentů
učiliště	329 učňů
z toho odborné učiliště n. p. SIGMA	232 učňů
zemědělské odborné učiliště	97 učňů
dohromady na všech školách a učilištích	4034 žáků a učňů

Na základních devítiletých školách dokončilo povinnou školní docházku celkem 220 žáků. Z nich bylo 93 žáků přijato ke studiu na střední školy, 124 žáků odešlo do různých učebních oborů. Na zvláštní škole internátní ukončilo školní docházku 25 žáků, z nich se šest žáků přihlásilo do stavebnictví, 8 žáků nastoupilo do učení různých řemesel, do prac. poměru odešlo 10 žáků a 1 žákyně zůstala doma.

Na všech středních školách vykonalo maturitní zkoušky 290 studentů, z nich 44 absolventů prospělo s vyznamenáním, 79 absolventů prospělo velmi dobře, 160 absolventů prospělo, 5 žáků vykonalo opravňovací zkoušku a 1 od zkoušky odstoupil. Mimo to na střední zdravotnické škole absolvovalo dvouleté studium 25 ošetřovatelek.

V odborném učilišti n. p. SIGMA složilo závěrečné učňovské zkoušky 64 učňů, z nich 6 učňů prospělo s vyznamenáním, v zemědělském odborném učilišti konalo učňovské závěrečné zkoušky 33 učňů III. ročníku oboru pěstitel-mechanizátor.

Hlavním úkolem všech škol bylo zintenzivnit ideově politické působení na žáky, vést mládež důsledně k vědeckému světovému názoru, ke kolektivismu, k úctě ke společenskému vlastnictví, k socialistickému vztahu k práci, k uvědomělé morálce a ke kázní. Na tomto úseku byl ve školním roce 1973/74 učiněn další krok kupředu. Školy také v uplynulém školním roce oslavily 25. výročí založení Pionýrské organizace SSM a zejména 30. výročí Slov. národního povstání.

Mimo jmenované školy působí na území našeho města ještě **mateřská škola a základní devítiletá škola při nemocnici s poliklinikou a základní devítiletá škola při dětské léčebně RADOST v lázních Teplícih nad Bečvou**. Práce pedagogických pracovníků v těchto zařízeních je velmi náročná. Učitelé vyučují žáky od první do deváté třídy, někdy žáky jiných národností a také žáky zvláštních škol. Žáci, kteří jsou upoutáni na lůžko, jsou vyučováni individuálně.

Lidová škola umění vedle vlastní výuky vykazuje také rozsáhlou činnost učitelů i žáků v oblasti veřejného vystupování. Rada koncertů, programů určených pro složky Národní fronty, krátkých agitačních vystoupení se setkávala s ohlasmem u hranické veřejnosti. Velký podíl na vystoupeních mají žáci dechového oddělení, kteří také dosáhli pronikavých úspěchů v celostátních soutěžích.

Obsáhla byla rovněž účast všech hranických škol na veřejně prospěšné práci, všechny školy se podílejí na plnění celoměstského závazku. LN

PHOT. S. KOHN PRAHA, WENZELSPLATZ N. 1306.

Antonín Smetana, bratr Bedřicha Smetany, nájemce měšťanského pivovaru v Hranicích v letech 1850—1852.

ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY B. SMETANOVI V HRANICÍCH

Ve Zpravodaji města Hranic a lázní Teplic nad Bečvou pro měsíce červen a červenec 1974 jsme přinesli stať PhDr. Bohumíra Indry, ředitele Státního archívu v Opavě „Bedřich Smetana bydlel v roce 1852 v Hranicích v domě čp. 104“. Po prostudování dosud zcela neznámého archívního materiálu prokázal dr. B. Indra, že sládek Antonín Smetana, bratr Bedřicha Smetany, byl v Hranicích v letech 1850—1852 nájemcem pivovaru právovárečného měšťanstva a bydlel v domě čp. 104 v dnešní ulici A. Zápotockého. A v tomto domě u něho také pobýval v srpnu 1852 na návštěvě Bedřich Smetana s manželkou Kateřinou a dcerkou Bedřiškou.

Dr. B. Indra navrhl současně, aby v letošním jubilejním roce 150. výročí narození B. Smetany byl jeho pobyt v Hranicích připomenut pamětní deskou. Tento návrh iniciativně realizoval odbor školství a kultury Městského národního výboru v Hranicích. Pamětní desku rozměrů 60X40 centimetrů z černého šluknovského sienitu zhotovili pracovníci kamenosochařství Komunálních služeb města Přerova, šrouby k upevnění desky připravili pracovníci n. p. SIGMA Hranice. K slavnostnímu odhalení pamětní desky došlo 28. srpna 1974 v 18 hodin za účasti četných hostů, mezi nimiž byl předseda MěstV KSC Václav Dohnal, představitelé MěstNV v čele s předsedou Miloslavem Pavelkou, předsedkyně školské a kulturní komise MěstNV okresní školní inspektorka Drahomíra Cyklová, vedoucí odboru školství a kultury MěstNV Jiřina Kameníčková, ředitel Státního archívu v Opavě PhDr. Bohumír Indra a jiní.

Na zahájení předneslo trio lesních rohů lidové školy umění ve složení Stanislav Borek, Leopold Andrejčuk a Lubomír Fabík skladbu B. Smetany Má hvězda.

Ředitelka lidové školy umění Miroslava Kavanová v slavnostním projevu řekla:

„Vážený hostě, soudruzi a soudružky!

Je pro mne milou povinností uvítat vás na malé slavnosti, při které si připomeneme našeho velkého skladatele — klasika české hudby Bedřicha Smetanu.

Rok 1974 je vyhlášen jako Rok české hudby, kdy si připomínáme významná výročí celé řady českých skladatelů, kteří se svým životním dílem zapsali do dějin české hudby, ale i do srdcí našeho lidu. V celé plejádě slavných skladatelských jmen — Václav Jan Tomášek, Vilém Blodek, Antonín Dvořák, Josef Suk, Vítězslav Novák, Oskar Nedbal, Leoš Janáček — je i jméno Bedřicha Smetany.

Sto padesát let nás dělí od narození Bedřicha Smetany a 122 let od doby, kdy 28letý skladatel byl hostem u svého mladšího bratra Antonína zde, v tomto domě čp. 104. Návštěva v Hranicích se uskutečnila v polovině srpna roku 1852. V Hranicích spolu se svým mužem byla i manželka Kateřina se starší dceruškou Bedřiškou. Bydleli v bytě v prvním poschodí, který byl situován do zadního traktu s výhledem do Komenského ulice a na Pivovarské schodky. Bedřich Smetana s přáteli se seznámil s malebným okolím Hranic, cíl vycházek byl v Teplicích nad Bečvou, u Hranické propasti, a jeho dceruška Bedřiška našla v bratrance Juliovi vděčného společníka dětských her. Po tomto týdenním pobytu se vrátil Bedřich Smetana do Týna nad Bečvou a 29. srpna odjel s rodinou do Prahy. Snad pobyt v Týně a v Hranicích byl pro Bedřicha Smetanu časem pohody a sbíráním sil k velkým tvůrčím skladatelským činům.

Tento skromný a veliký umělec měl nemálo potíží osobních i uměleckých. Přesto tvořil s vědomím, že svému národu a českému lidu musí dát, co mu náleží a co je mu dlužen. A Bedřich Smetana nesplácí dluh, ale dává dar, z něhož vyrůstají další skladatelské generace a jehož dílo okouzluje pravdivostí, melodickou průzračností a myšlenkovou hloubkou. Ve své tvorbě vycházel z lidových zdrojů, z lidového ducha — připomeňme si České tance — a dospěl k monumentalitě, k vrcholu české národní hudby na světové úrovni. Ideově čerpal z doby obrození, v jeho díle je oslaven v Pochodu národní gardy a v Pochodu studentských legií rok 1848, Smetana v opeře Braniboři v Čechách podtrhuje motiv sociální s vy-

sloveně třídním akcentem. Jestliže toto dílo Smetana ladil revolučně, pak Prodaná nevěsta je prodchnuta nejryzejší lidovostí. Připomeňme si další operu Libuši, jejíž procvití bylo pro náš národ v době fašistického útlaku nadějí a posilou. A cyklus symfonických básní Má vlast je významným lásky, oslavou krás české země. Náš lid bude stále čerpat z velkého skladatelského díla Bedřicha Smetany.

Děkují zároveň přítomnému dr. Bohumíru Indrovi, řediteli Státního archívu v Opavě, za zjištění, že zde v tomto domě Bedřich Smetana pobýval, zde čerpal sílu k další tvorbě.

A dovolte, abych zakončila slovy Zd. Nejedlého, který o Bedřichu Smetanovi říká: „Smetana byl od dětství nadán zcela zvláštní genialitou hudební, takže nemohl být ničím jiným než právě hudebníkem, ale tím víc se snaží o to, aby tímto svým nadáním sloužil životu, lidem, společnosti. A to je právě krásný důsledek jeho přesvědčení demokratického a kolektivního, přesvědčení, že žádný jedinec, ani umělec, není tu sám sobě účelem, nýbrž že nad tím vším stojí vyšší zájem celku společnosti lidské. A proto i jeho umění není a nechce být samo o sobě účelem, nýbrž staví se všemi svými silami do služeb života stejně jako věda, politika a jiné obory lidské práce.“

Potom předseda MěstNV Miloslav Pavelka spolu s ředitelem dr. Bohumírem Indrou provedli odhalení pamětní desky. Na závěr předneslo trio lesních rohů lidové školy umění Trio Es dur Antonína Rejchy.

Před půl stoletím vzpomněly Hranice sté výročí narození Bedřicha Smetany založením hudební školy, jež nesla jeho jméno. Letos, v Roce české hudby, 150. výročí Smetanova narození uctily Hranice znovu důstojným způsobem: odhalením pamětní desky, jež bude trvale připomínat pobyt Bedřicha Smetany v tomto městě.

L. Novotný

ZLATÁ MEDAILE MBV PRO SIGMU HRANICE

Soutěž o zlatou medaili Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně má již desetiletou tradici a je uznávána na celém světě. V uplynulých letech bylo v Brně už rozděleno celkem 316 medailí, z nichž největší počet získala skupina obráběcích strojů. Letos bylo již pojednáno uděleno 37 medailí. Jedna z nich připadla podle rozhodnutí poroty výrobku n. p. SIGMA HRANICE, a to plunžrovému horizontálnímu čerpadlu 20-PAK-12-25-36-250-OC-02.

Toto čerpadlo je výsledkem pokrokové konstrukce, moderní technologie a nových zkušebních metod. Čerpadlo 20-PAK-12 má vysoké výkonové parametry vzhledem ke své hmotnosti. Má sedmkrát nižší hmotnost a pětkrát menší půdorysnou plochu než porovnatelný výrobek starší konstrukce RP 6080/6. Umožňuje přímé spojení s hnacím elektromotorem, je vybaveno plnicím čerpadlem a filtračním zařízením, které tvoří ucelený monoblok, což je československý patent. Toto řešení vylučuje nutnost instalace zvláštních plnicích čerpadel a sacích filtračních systémů. Vnější vzhled čerpadla 20-PAK-12 i všech členů typové řady, jejíž je členem, vyniká estetickým řešením. Respektuje vyvážený soulad mezi nároky rýze funkčními a vzhledovými. Estetická úroveň výrobku byla oceněna udělením práva na označení „vybráno pro CID“. Čerpadlo 20-PAK-12 vykazuje vysokou provozní spolehlivost a úspěšně nahradilo dovážená zahraniční čerpadla pro těžké hydraulické pohony. Vynikající vlastnosti tohoto čerpadla se uplatní všude tam, kde používají vysokotlakých hydraulických zařízení, k jejichž pohonu je určeno.

Čerpadlo je výsledkem dobré práce dělníků a techniků n. p. SIGMA Hranice, který je jedním z mála podniků, kterému se dostalo cti, že jeho výrobku byla udělena již druhá zlatá medaile Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně.

Petr Zaremba

V TJ SIGMA HRANICE SE PŘIPRAVUJÍ NA ČSS 1975

Začal nový cvičební rok 1974—1975. Rok 1974 je významným obdobím, v kterém jsme se aktivně podíleli na oslavách 30. výročí SNP, 25. výročí PO a současně zahájíme přípravu Československé spartakiády 1975, která bude vyvrcholením oslav 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

Československá spartakiáda 1975 bude svátkem československé tělesné výchovy. Její příprava a provedení bude velkým úkolem celého tělovýchovného hnutí. Významný podíl při tom připadá našemu Čs. svazu tělesné výchovy. Věříme, že všichni příslušníci svazu — cvičitelé, cvičenci i funkcionáři — svou účastí na ČSS překáží upřímný vztah k vedoucí síle naší společnosti Komunistické straně Československa, přispějí k prohloubení bratrských vztahů mezi Čechy a Slováky a projeví aktivní a činorodý poměr k naší socialistické společnosti.

Čtí každého příslušníka našeho tělovýchovného hnutí a tělovýchovné organizace zvláště musí být aktivní účast na okrskových spartakiádách, které budou nejmasovějším projevem ČSS 1975. Československá spartakiáda ukáže výsledky obětavé a nadšené práce tisíců cvičitelů a funkcionářů našeho svazu. Bude vyžadovat od všech nadšení, kážeň, obětavost a mnoho drobné a velké práce.

I v naší TJ Sigma Hranice jsme zahájili nácvik na tyto slavné dny. Slavnostní zahájení bylo 2. září 1974 v odborném učilišti n. p. SIGMA ve sportovní hale. Čelní stěna sportovní haly, na které byl z barevných propagačních plakátů sestaven nápis — ČSS 1975 — a pochodová hudba při vstupu do haly, bylo jistě příjemným překvapením pro všechny cvičence. Při nástupu, který zavedl náčelník ZRTV s. Vašíček, byli cvičenci podrobně seznámeni s průběhem nácviku na ČSS 1975, o hromadném vystoupení na okrskových, okresních a družebních spartakiádách.

Než nastoupí cvičenci na plochy cvičišť a stadiónů, než projdou Bránou borců na Strahově, než uslyší potlesk nadšených diváků, čeká je mnoho pilné a obětavé práce.

Jsme ale přesvědčeni, že cvičenci z TJ Sigma Hranice, cvičenci ze ZDŠ tyto náročné úkoly splní a při vystoupení na Československé spartakiádě 1975 v měsíci květnu v Hranicích jejich dílo vyvrcholí.

ZA ZDAR ČESKOSLOVENSKÉ SPARTAKIÁDY 1975!

Mer

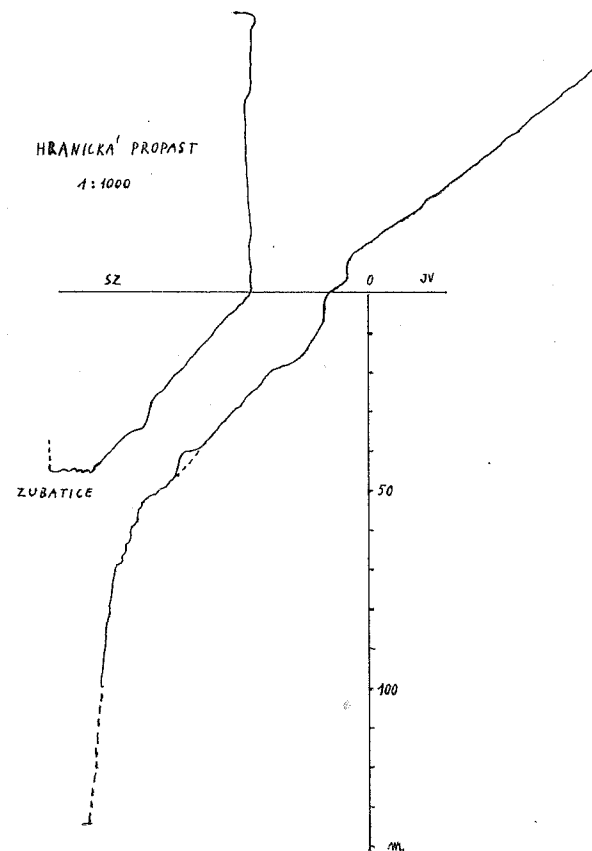
NEJHLUBŠÍ PROPAST V ČESKOSLOVENSKU

Do 17. července 1974 patřil tento titul slovenské propasti Barazdaláš. Toho dne však převzala prvenství Hranická propast. Stalo se tak zásluhou šesti olomouckých potápěčů, kteří tam zahájili již druhé desetiletí soustavného výzkumu. Jako jejich vedoucí chci tímto článkem uvést na pravou míru různě zkomolené údaje, které se o Hranické propasti vyskytly v našem tisku. Týká se to zejména obsáhlé zprávy dr. Vladimíra Panoše, CSc., která vyšla v olomouckém listě Stráž lidu ve dnech 17.—22. ledna 1974.

Hranická propast dosahuje svojí suchou hloubkou 69 m právě poloviny hloubky Macochy. Byla též známá pod jmény Kmotrova díra, Kmotří tůň nebo prostě Propast. Uvedená hloubka je průměrnou hodnotou; její okamžitá velikost závisí na stavu vody v jezírku. Průměrná výška hladiny během roku je 245,5 m n. m. a může se v obou směrech měnit více než o metr. Při normálním stavu je plocha hladiny asi 445 m². Delší osa jezírka, která je stejně jako celá propast orientovaná ve směru JV—SZ, měří v tom případě 36 m, kratší osa k ní kolmá 18 m.

V půdorysu má jezírko tvar poněkud deformovaného kosočtverce. Stěny propasti jsou svislé až převíslé. Toliko na JV je svah o sklonu asi 40°, po němž lze poměrně snadno sestoupit k jezírku.

Podle některých archeologických nálezů z blízkého lomu Kuče znali Hranickou propast, podobně jako Macochu, již pravěcí lidé. Teprve z roku 1580 však o ní pochází první písemná zpráva od moravského zemského lékaře Tomáše Jordána z Klauzenburku. Až v roce 1809 změřil Jurende hloubku k vodní hladině na 68,6 m (přepočteno z původních sáhů a střeoviců). Autoři dalších zpráv — s výjimkou J. H. A. Gallaše z r. 1835 — se však vesměs opakují. Pro zájemce: bibliografii literatury o Hranické propasti do roku 1900 sestavil dr. Maurice Remeš (článek „Propast hranická“, Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci, roč. 1902).

Svislý průřez Hranickou propastí. Osa AB je posunuta o 3,5 m k JZ od delší osy jezírka.

Co se týče hloubky jezírka, podle Tomáše Jordána „...nikdo hloubkosti její vystihnouti nemohl.“ Nepodařilo se to ani jeho dobrému příteli, který tam za svých mladých let provedl zřejmě první potápěčský pokus. Je jasné, jak jsem tím asi potěšil ty potápěče, kteří svého času ohnivě diskutovali o prvenství potápění v Hranické propasti. Pro úplnost dodávám, že první známý ponor tam byl proveden někdy v první polovině 16. století.

Teprve v roce 1903 měřil učitel Josef Šindel hloubku v různých místech jezírka. Odtud se začala tradovat největší hloubka 36 m v jeho SZ cípu. Poslední nejpodrobnější měření bez použití potápěčské techniky provedl v r. 1951 J. Dosedla. Shodou okolností však tehdy byla hladina jezírka nejníže, takže jím uvedené údaje o rozměrech, obvodu a ploše jezírka nejsou příliš spolehlivé. Nepřesností obsahuje též vrstevnicový plánec dna sestavený z 85 měření hloubek. Nezávažnějším omylem však je Dosedlův názor, že jezírko patrně nemá v podzemí rozsáhlejší pokračování. I když připouští možnost průzkumu pomocí skafandru nebo odčerpáním vody, považuje to za technicky obtížný a nákladný problém.

Dosedlovy názory však byly v platnosti pouhých 12 let. V roce 1963 se Hranické propasti začali věnovat sportovní potápěči. Počátkem léta se tam potápěly dvě nebo tři skupiny z Ostravy a Opavy, ale v podstatě bez úspěchů. V srpnu jsem tam zahájil výzkum se skupinou zájemců z Olomouce. Už při třetím ponoru se mi podařilo překročit tradovanou hloubku 36 m sestupem do 42 m pod převislou SZ stěnou. Při návratu jsem objevil Západní jeskyni a z ní vycházející Jihozápadní chodbu. Bylo jasné, že pod plošně malou hladinou se skrývá více překvapení než jsme očekávali. Během krátké doby se projevila nutnost řešení tří hlavních úkolů: zaměření prostor pod hladinou do únosné hloubky, vysvětlení naprosto neobvyklých změn průzračnosti vody a prověření spojení jezírka s Bečvou. K tomu přibyl potápěčský výzkum Černotínských jeskyní, kam nás pozval tehdejší vedoucí vápenky, a otázka jejich spojení s Hranickou propastí.

O problémech spojených s čistě amatérským výzkumem se zmíním až v závěru této zprávy. Zde jen poznamenávám, že následující údaje jsou souhrnem výsledků zatím 65 potápěčských akcí, většinou dvou denních, které jsem jako instruktor vedl. Při nich jsem provedl 124 ponorů o celkové délce 50 hodin. Se spolupracovníky to představuje zhruba 300 ponorů o délce asi 130 hodin.

Severní stěna propasti pokračuje i pod hladinou téměř svisle. V SZ koutě, kde se stýká se západní stěnou, lze spustit olovnicí do hloubky 32 m. Udávané hloubky 36 m již závaží dosáhlo sklouznutím po svahu. Dno jezírka je v podstatě pokračování JV svahu. Obtáčí zhruba 12 m vysoký skalní pilíř při severní stěně a přechází ve dno Severozápadního kanálu.

Vrstevnice dna jezírka byly určena na základě 118 měření hloubek. Aby závaží neklouzalo po svahu, sledoval jsem jeho sestup a při doteku stěny či dna jej signálem zastavil. Na hladině byly všechny body měření vyznačeny na napjatých šňůrách. Nadmořská výška hladiny byla známa se značnou přesností, takže hodnoty hloubek jsou velmi spolehlivé. Možná to vypadá přehnaně, ale bylo jasné, že tato měření jsou základem pro další měření ve větších hloubkách.

Svislá západní stěna vytváří v hloubce kolem 12 m asi 10 m dlouhý, téměř horizontální převis. Prostoru pod ním jsme obvykle nazývali Západní jeskyní. V jejím JZ koutě vede šikmo vzhůru 10 m dlouhá chodba o průměru asi 2 m (tzv. Jihozápadní chodba — užívám názvů, které dostaly jednotlivé útvary při zaměřování). Její ústí je v hloubce 10 m. Na konci v hloubce 6 m se dělí ve dvě neprůlezná pukliny. Poněkud širší puklina je u ústí chodby (oblast Za balvanem), ale po několika metrech se rychle zužuje.

Přes svou krátkost je Jihozápadní chodba důležitým objektem. V blízkosti jejího ústí jsem totiž několikrát pozoroval nápadné rozhraní mezi dvěma odlišnými vodami. Strop chodby však nevypadal příliš spolehlivě už v roce 1963; vydecho-

vané bubliny stačily k uvolnění asi dvoukilogramového kamene. V nedávné době došlo ke zřícení střední části stropu. I když se to stalo v celkem malém rozsahu, je to první případ během desetiletého období pozorování.

Sotva 3 m pod hladinou ustupuje SZ stěna dozadu a přechází ve strop Severozápadního kanálu. Příčný průřez tohoto kanálu je v pásmu do hloubky 50 m zhruba obdélníkový: šířka 10—12 m, svislá výška kolem 25 m. Popsaná Západní jeskyně je pouze rozšířením jeho ústí. Skutečné rozměry kanálu zdaleka nesusouhlasí s výpovědi některých potápěčů o chodbě široké asi 5 m, jejíž ústí je částečně zataraseno zřícenými balvany a stromy. Tento popis odpovídá mezeře mezi severní stěnou a pilířem, kudy tito potápěči zřejmě sestupovali při špatné viditelnosti.

Strop Severozápadního kanálu byl v létě 1974 přesně zaměřen do hloubky 46 m. Osa stropu klesá k SZ pod úhlem 52°. V hloubce 34 m se její sklon zmenšuje na 40° a v hloubce 46 m se strop v délce asi 10 vyrovnává do horizontálního směru (tzv. Zubatice, viz nákres). Tímto zlomem končí SZ kanál a začíná rozsáhlá prostora pod ním.

Od začátku Zubatice k hladině byla osa stropu vyznačena šňůrou dlouhou 80 m. Po desetimetrových úsecích osy potápěči měřili olovnicí vzdálenost dna kanálu. Podle potřeby bylo někde měřeno po 5 m. Na závěr měření jsem s Ant. Moudrým sestoupil podle dna do hloubky 60 m. Zhruba do hloubky 50 m klesá dno celkem rovnoběžně se stropem. Stupeň v hloubce 40 m je pouze v západní polovině kanálu. Pod 50 m se sklon dna nápadně zvětšuje a svah přechází v šikmé stupně. Olovnicí spuštěná 5 m před Zubaticí slyšitelně dosáhla svahu v hloubce 90 m, ale klouzala po něm. Pod Zubaticí byla zatím změřena hloubka vody 136 m. Se suchou částí Hranické propasti to představuje celkovou hloubku 205 m.

Stupni pod hloubkou 50 m končí dno SZ kanálu. Následující svah zatím nebylo možné přímo prohlédnout. Z měření olovnicí je poměrně spolehlivě zaměřeno do hloubky 90—100 m. Dále není vyloučena existence převisů a horizontálních jeskyní. V oblasti za Zubaticí se již tento předpoklad potvrdil. Souhrnně lze říci, že Severozápadní kanál je pouze spojovací chodbou mezi dosud známou propastí a prostorem pod Zubaticí, jejíž průzkum jsme zatím tak říkajíc pouze nakousli. Svou rozsáhlostí se však již nyní přinejmenším vyrovná suché části propasti otočené špičkou — tedy hladinou jezírka — vzhůru. Je značně pravděpodobné, že s rostoucí hloubkou se bude dále rozšiřovat.

Teplota vody v jezírku dosahuje 15—16 °C a už v hloubce 2—3 m se během roku nemění. U hladiny neklesá ani v zimě pod 9 °C. Nadmořská výška hladiny kolísá podle stavu vody v Bečvě. V průměru je kolem 245,5 m n. m. a změny jen o několik centimetrů způsobují výrazné změny průzračnosti vody. Tím se mění viditelnost ve vodě od 0,5—2 m do 50—70 m, což je v našich podmínkách zcela unikátní úkaz.

Voda v jezírku je silně obohacena rozpuštěným kyslíkem uhličitým — CO₂. Díky tomu se normálně málo rozpustný vápenec mění na kyselý uhličitý vápenatý, který je ve vodě dobře rozpustný. Lze tedy říci, že jsme se vlastně v jezírku pohybovali v průzračném vápencovém roztoku. Jelikož chemické účinky CO₂ závisejí na jeho dílčím tlaku, a ten zase závisí na hloubce, může se stát, že v dostatečně malé hloubce nebude dílčí tlak CO₂ dostatečný. Kyselý uhličitý vápenatý se v tcm případě rozkládá na vápenec, vodu a CO₂. Částice vápence vytvářejí kal a CO₂ uniká ve formě bublinek. Vrstva kalu pak končí v hloubce, kde dílčí tlak CO₂ dosáhne dostatečné velikosti k průběhu první reakce.

Rovnováha kalné vrstvy v určité hloubce bývá někdy velmi snadno narušitelná, dokonce i větší změnou atmosférického tlaku. Pozoroval jsem vznik vápencového kalu i ve vydechovaných bublinách vzduchu, které vlastně CO₂ zředují. V období, kdy není chemická rovnováha v jezírku dostatečně stabilní, dokáží dva

potápěči jediným ponorem do hloubky 50 m snížit dolní hranici kalné vrstvy až o 8 m hlouběji. Takové chemické zkalení vody je daleko škodlivější než zviření obyčejného kalu ze stěn či dna, ke kterému obvykle dojde v poměrně malé oblasti.

Při poklesu vody v Bečvě pronikne část vody z Hranické propasti do spojovacích chodeb a puklin. Tam brzy ztratí svůj obsah CO₂ a při opětovém stoupnutí hladiny je tato voda hnána zpět do propasti. Dojde ke zředění CO₂ a tím ke zkalení vody do značné hloubky. Konkrétně pouhé zvýšení hladiny v propasti o 5 cm, což podle plochy hladiny jezírka odpovídá přítoku asi 22 m³ vody, způsobilo zkalení vody průměrně do hloubky 50 m.

Jak vyplývá ze srovnání nadmořských výšek hladin, proniká voda z Bečvy do podzemí někde v krasovém území u Černotína. Do propasti se dostává některou z puklin na konci Jihozápadní chodby. Zmínil jsem se už o rozhraní mezi odlišnými vodami, které jsem v chodbě několikrát pozoroval. Dole byla vždy kyselka z propasti, nad ní normální voda nápadně se lišící teplotně a chuťově. Vlastní rozhraní obvykle tvořila asi 1 cm silná horizontální vrstva šedého kalu. Při ponoru s reflektorem 200 W byl patrný i rozdíl ve zbarvení obou vod.

Při ověřování teorie o změnách viditelnosti jsem si všímal podmínek v chodbě téměř při každém ponoru. Rozhraní vod se posouvalo v souhlase se změnami výšky hladiny jezírka. Jelikož průřez chodby je daleko menší než plocha jezírka, bylo tam nápadné i malé kolísání hladiny. Každodenní sledování těchto změn by jistě přineslo další zajímavé poznatky, zejména dostatek materiálu pro určení období, kdy je rovnováha v jezírku stabilní. V takovém případě je možné uspořádat týdenní i delší akci bez nebezpečí předčasného zkalení vody. Tato období ale většinou není možné spojovat s ročními obdobími, jak se někteří potápěči domnívají. Do jisté míry už je nám známa zákonitost jejich výskytu, ale potřebuje ještě další pozorovací řadu k doplnění. Spolu s průzkumem a zaměřením dalších prostor jsou tím určeny zatím dva cíle dalšího výzkumu.

Na závěr této zprávy bych chtěl doplnit několik informací k výzkumům v Hranické propasti. Možná se někomu bude zdát, že za 11 roků jsme toho mohli udělat víc. Bylo by to možné, kdyby byla voda vždy dokonale čistá. Během těch jedenácti let však spočítám na prstech akce, při nichž jsme se s takovými podmínkami setkali. Většinou dosahoval kal do hloubky 10–15 m a spolu s listím a okřehkem na hladině pohlcoval velkou část z dopadajícího světla. Slunce svítí do jezírka jen v létě a nejvýše hodinu denně. Jelikož sebelepší svítilny je nemohou nahradit, bylo nutné na tu dobu připravit ponory. V kalné vodě však nepomohlo ani slunce — a takových ponorů bylo zpočátku hodně. Teprve po několika letech se mi podařilo odhalit příčiny změn viditelnosti, takže se dalo předem odhadnout, jaké podmínky lze ve vodě očekávat. Připočítáme-li k těmto překážkám přírodního rázu starosti se sháněním a vlastní výrobou různých součástí výstroje, je zřejmé, že naše práce nebyla ani dost málo snadná.

Už po málo ponorech se ukázalo, že kdo v propasti příliš spěchá do hloubky, připravuje se o čas k získání dalších poznatků. Toto pravidlo jsem dodržoval při většině ponorů a nešel hlouběji, než bylo nutné. Letošní měření potvrdila správnost této metody: aniž by někdo z nás překonal nějaký hloubkový rekord, překonala Hranická propast všechny československé propasti. Ať však chceme či nechceme, s pokračujícím výzkumem se naše pracoviště posouvá stále hlouběji. V tomto roce jsme se běžně pohybovali pod Zubaticí, v hloubkách do 50 m. Díky tomu jsme při prohlídce dna Severozápadního kanálu necítili v šedesáti metrech žádné hloubkové opojení a jsme schopni v této hloubce normálně měřit.

Občas se ovšem v propasti vyskytli potápěči, kterým šlo hlavně o hloubku. Souhrnně lze o nich říci, že snahou o hloubkové rekordy výzkumu nepřispěli. V jejich zprávách, někdy dost obsáhlých, se daly poznatky za něco stojící shrnout do jedné či dvou vět. Sestup do větší hloubky, kde hrozí opojení, má v propasti význam jen v případech, kdy potápěč je naváděn z bodu o známé poloze. Jedině tehdy bude i při menším opojení znát svoji polohu a hlavní body ponoru dokáže vynést do průřezu propasti. Je ovšem jasné, že to musí být potápěč dostatečně zkušený, jehož údajům lze věřit.

V roce 1964 sestoupili v Hranické propasti Stanislav Huvar a Václav Šráček do hloubky téměř 60 m. Nevzdálili se od severní stěny SZ kanálu a neviděli jeho dno ani protější stěnu. Přesto tento ponor jako první ukázal, že tam lze očekávat hloubky ještě větší. O dva roky později dosáhli Vilém Kocián s Ivanem Gregorem hloubky 82 m. Byli vybaveni registračním hloubkoměrem, jehož údaj šlo vynulovat teprve po vynoření a otevření pouzdra. Sestupovali podle severní stěny kanálu a správně popsali její průběh (ověřil jsem si to letos při ponoru do 60 m, odkud jsme dosvětili ještě o 10 m dále). V roce 1968 údajně dosáhli Štefan Hany a Vratislav Brenza hloubky 89 m, ale bez důkazu. Byli postiženi hloubkovým opojením do té míry, že nevnímali téměř nic ze svého okolí a nemohli přinést žádné poznatky. Sestup plzeňských potápěčů do 70 m v roce 1973 lze řadit k akcím cvičné povahy. Totéž platí o akci konané při speleologickém táboře v září 1973 a o ponorech pražských potápěčů v květnu 1974. Zato ale tyto akce přispěly k značnému zkalení vody.

Odkud tedy pochází nesprávný a někdy až romantický popis útvarů a jevů pod hladinou jezírka, který se nachází ve zmíněném článku dr. Panoše? Jelikož autor není potápěčem, byl odkázán pouze na zprávy účastníků speleologického tábora. A zde nese hlavní podíl M. Olšanský, který mu údaje jiných potápěčů náležitě „zpfesnil“, ačkoliv se v jezírku ponořil jen dvakrát při celkem špatné viditelnosti.

Při svých akcích jsem se snažil v první řadě o výzkum pokud možno soustavný. Spolupracovníků bylo dost, ale značně se střídajících. Už cestu do Hranické propasti a zejména výstup nelze řadit k příjemným procházkám; při dešti je to dvojnásob obtížné, v zimě ani nemluvě. Už to dokázalo odradit hodně zájemců. O další se postarala často kalná voda a konečně i psychologická náročnost potápění v jeskyni, kde se nelze kdykoliv vynořit jako ve volné vodě. Následkem toho byli se mnou téměř při každé akci jiní potápěči. Teprve v tomto roce vznikla skupina celkem stálého složení, která dosáhla zatím největšího úspěchu.

V předcházejících deseti letech přispěli svým dílem k výzkumu tyto potápěči: Vilém Kocián, Václav Šráček, Stanislav Huvar, František a Jan Musilovi, František Kamler, Pavel Vydržel, Bohumil Kvapil, Josef Valchař, Alois Vrtek, Jiří Wolker, Antonín Ševčík, vedoucí potápěčského klubu Moravských železáren Jiří Wágner a bývalí členové speleologické skupiny olomouckého Vlastivědného ústavu Miloš Binar a Oldřich Mrázek. — V současné době se naše skupina skládá z šesti členů: federální instruktor Jiří Pogoda, samostatný odborný pracovník Lidové hvězdárny v Olomouci, Antonín Moudrý, zaměstnanec n. p. Chronotechna Šternberk, Miroslav Lukáš, zaměstnanec n. p. Sigma Olomouc, Tomáš Ježek a Jaromír Andrés, zaměstnanci ČSD, a student Jiří Zatloukal.

Odborným vedoucím skupiny je RNDr. Vladimír Panoš, CSc., z katedry geografie University Palackého v Olomouci. Jeho zásluhou vydalo ministerstvo kultury výnos o uzavření Hranické propasti pro jakékoliv potápění kromě našich výzkumů. Pro další práci je tato podmínka nezbytná, protože v prostorách pod hladinou musíme mít nataženy vodící a měřicí šňůry, upevněny zajišťovací smyčky, vyznačeny zaměřené body apod. Navíc mohou jakékoliv neorganizované ponory vážně narušit podmínky v jezírku.

Naše práce by byla mnohem obtížnější, kdybychom neměli v blízkosti propasti možnost nocování a uložení výstroje. Pro tyto účely máme v černoťinské vápence vyhrazenou místnost už od roku 1963. Zaměstnanci vápenky nám pomohli, kdykoliv jsme potřebovali. Za všechny potápěče jim touto cestou děkuji, zejména vedoucímu vápenky s. Vladimíru Stratilcvi a účetní s. Marii Paramonovové.

J. Pogoda, prom. pedagog

Skupina olomouckých potápěčů za vedení prom. ped. Jiřího Pogody při dalším výzkumu Hranické propasti došla k novým poznatkům v neděli 22. září 1974. Čtveřice potápěčů ve složení Jiří Pogoda, Jaromír Andrés, Antonín Moudrý a Jiří Zatloukal nově spuštěnou sondou naměřila v jezírku Hranické propasti hloubku vody 175 metrů. Když k tomu připočteme 69 metrů od nejvyššího bodu na povrchu k břehu jezírka, **dosahuje dosud zjištěná celková hloubka Hranické propasti 224 metrů.** Patrně to však není dosud konečné slovo. LN

HRANICKÁ TĚLOVÝCHOVA K SNP

V sobotu 31. srpna uspořádala TJ SIGMA k 30. výročí Slovenského národního povstání **Sportovní a tělovýchovné odpoledne.** Mezi 82 účastníky, kteří si přišli prověřit svou výkonnost při plnění podmínek Odznaku zdatnosti, bylo 24 dospělých a 58 mladých sportovců; kromě obyvatelů Hranic se objevili zájemci až z Prahy, Liberce a Písku. Většinou to byli muži, mezi účastníky byly jen čtyři ženy. Největší počet startů byl zaznamenán ve skoku dalekém, v němž 58 účastníků splnilo limit. 55 závodníků splnilo podmínky pro získání odznaku v krátkých bězích, 48 závodníků si úspěšně vedlo v přespolním běhu a 44 účastníků splnilo limit v plavání. Málokdo mohl splnit podmínky pro získání Odznaku zdatnosti za toto jediné odpoledne. Přesto se to podařilo 19 soutěžícím. Ostatní mohou pokračovat v plnění podmínek pro získání Odznaku zdatnosti pravidelně každý čtvrtek odpoledne na stadionu TJ SIGMA Hranice, kde se mohou přihlásit i další zájemci. BH

BOLESTNÁ ZTRÁTA HRANICKÉHO SPORTU

Hranická prvoligová házená TJ Cementárna utrpěla těžkou ztrátou náhlým úmrtím brankáře **mistra sportu FRANTIŠKA KRÁLÍKA.** Byl nejen oporou mužstva, měl zásluhu o jeho postup do první ligy, ale byl i členem reprezentačního družstva ČSSR v házené, které v roce 1972 na XX. olympijských hrách v Mnichově obsadilo druhé místo a vybojovalo stříbrné medaile. Za tento úspěch mu byl také udělen titul mistra sportu. Byl také několikrát zaslouženě vyhlášen nejlepším sportovcem města Hranic, jeho jméno se v posledních letech objevovalo mezi nejlepšími sportovci okresu a Severomoravského kraje. I po svém rozloučení s reprezentačním dresem ve svých 32 letech podával letos stále v brance TJ Cementárna Hranice vynikající výkony, naposledy 4. září v prvoligovém utkání s TJ Lokomotiva Trnava, nad níž hraničtí házenkáři vyhráli 19:15 (10:8). Tím více překvapilo jeho náhlé úmrtí v sobotu 7. září 1974, krátce před odjezdem k dalšímu utkání s družstvem VSS Košice.

V občanském životě pracoval jako investiční referent n. p. Severomoravské

cihelny v Hranicích, byl rovněž vzorným otcem, který se pečlivě a s láskou staral o své tři syny.

Hranická sportovní veřejnost se s oblíbeným sportovcem a prvním nositelem olympijské medaile v Hranicích, mistrem sportu Františkem Králíkem, rozloučila ve středu 11. září 1974 na stadionu házené TJ Cementárna, pohřben byl téhož dne v Gottwaldově. Jeho památka však zůstane mezi hranickými sportovci trvale živá.

LN

ÚSPĚCHY FILATELISTŮ V OPAVĚ

V rámci oslav 750. výročí povýšení Opavy na město uspořádal tamní agilní Klub filatelistů ve dnech 24. srpna až 8. září 1974 mezinárodní výstavu poštovních známek OPAVA 74. Mezi 83 vystavovateli byli zastoupeni velmi úspěšně i filatelisté z Hranic a z Lipníka nad Bečvou. Nejvyšší ocenění si odnesl řed. Jan Maixner z Lipníka nad Bečvou, který za specializovanou sbírku známek Rakouska, Lombardska a Benátska získal velkou pozlacenou medaili, věcnou cenu a blahopřání výstavní jury. Druhý lipnický sběratel Vítězslav Vlček za specializovanou sbírku známek ČSR dostal pozlacenou medaili a věcnou cenu. Také všichni tři hraničtí vystavovatelé byli úspěšní: **Vladimíru Dvořákovi** přisoudila výstavní porota za specializovanou sbírku rakouských známek vydání 1867 velkou stříbrnou medaili. **Alois Jakubec z Hranic** získal za námětovou sbírku „Esperanto — mezinárodní jazyk a jeho odraz ve filatelii“ velkou postříbřenou medaili. Námětová sbírka „Pestrá živá příroda“ **Adolfa Koukala** z Drahotuš byla oceněna malou postříbřenou medailí. Výstava se těšila velké pozornosti veřejnosti.

KLUB FILATELISTŮ V HRANICÍCH pořádá pravidelné výměnné schůzky a současně schůzky kroužku mladých filatelistů každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci od 9 hod. v Klubu důchodců v Hranicích v ulici Na náspech. — **V tomto měsíci se budou tedy schůzky konat 13. a 27. října 1974.**

LN

Stoletá Hraničanka

Nejstarší obyvatelkou Hranic v současné době je **paní Emilie Linhartová** ze Šmeralovy ulice č. 819, která se 13. září 1974 dožila úctyhodného věku sta let. Narodila se 13. září 1874 v Kremži na Dunaji v Rakousku, od roku 1880 žije v Hranicích. Vychovala dvě děti, má šest vnuků a devět pravnuků. Ve věku 83 let po ovdovění syna se ujala vedení jeho domácnosti a péče o jeho děti. Ve vykonávání této práce ustala až před třemi lety. Ve vysokém věku je stále ještě čilá, má zájem o dění ve svém okolí, dobře jí slouží paměť.

Ke stým narozeninám paní E. Linhartové 13. září 1974 blahopřál předseda MěstNV Miloslav Pavelka spolu s tajemníkem Josefem Šimkem, za Sbor pro občanské záležitosti jeho předseda ing. Ladislav Maňas a Marie Dömischová a předseda občanského výboru. Místopředseda ONV ing. Drahošlav Havlas spolu s vedoucím odboru zdravotnictví a sociálních věcí Aloisem Syptákem odevzdal nejstarší obyvatelce Hranic blahopřejný dopis ministra práce a sociálních věcí ČSR, s dalším blahopřáním se připojila poslankyně ONV Vlasta Ministrová a zástupci hranických pionýrů. Jubilantka s hosty pobyla v delším družném hovoru, při němž projevila ještě velmi dobrou paměť.

V posledních letech je to už druhá obyvatelka Hranic, která se dožila tak vysokého věku.

LN

DROBNÉ ZPRÁVY

Z městského národního výboru

Změna v orgánech Městského národního výboru v Hranicích

Na plenárním zasedání Městského národního výboru v Hranicích dne 28. srpna 1974 byl na návrh přednesený tajemníkem Josefem Šimkem jednomyslně zvolen za **předsedu Sboru pro občanské záležitosti poslanec MěstNV ing. Ladislav Maňas, profesor střední průmyslové školy v Hranicích.** Současně byl ing. Maňas zproštěn členství v komisi pro výstavbu, vodního hospodářství, zemědělství a lesnictví MěstNV. K této změně došlo proto, že podle zákona o nár. výborech je nutné, aby v čele Sboru pro občanské záležitosti stál poslanec městského národního výboru. Dosavadní předseda sboru ing. Bouček byl schválen do funkce místopředsedy a bylo mu vyjádřeno uznání za vykonanou práci.

18. řádné plenární zasedání Městského národního výboru v Hranicích se uskutečnilo ve středu 30. října 1974 v 15 hodin v sále Jednotného klubu pracujících na Gottwaldově náměstí s tímto programem:

1. Zahájení, určení ověřovatelů, schválení zápisu z poslední schůze MěstNV.
2. Zpráva o plnění usnesení z plenárního zasedání MěstNV dne 28. srpna 1974.
3. Zpráva o činnosti rady MěstNV za období od 28. srpna do 30. října 1974.
4. Politickoorganizační zabezpečení pro splnění volebního programu Národní fronty k 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.
5. Informace o výchovně vzdělávací a ideově politické práci hranických škol ve školním roce 1973/74.
6. Plnění celoměstského závazku na období od ledna do září 1974.
7. Diskuse, interpelace poslanců MěstNV.
8. Projednání a schválení návrhu na usnesení.
9. Zakončení.

V **Muzeu Moravské brány v Hranicích** je zpřístupněna nová expozice „**FAJÁNS A KAMENINA**“ s bohatými ukázkami habánské fajánse, lidové moravské a slovenské keramiky, výrobků hranické dietrichštejnské manufaktury na fajáns, moravské a české kameniny. Výstavní prostory v budově muzea v Janáčkově ulici č. 1 jsou přístupny vždy v neděli dopoledne od 9 do 12 hodin a ve středu dopoledne od 14 do 17 hodin.

PUBLIKACI

prom hist. M. Jaškové, univ. prof. PhDr. L. Hosáka a PhDr. B. Indry

DĚJINY MĚSTA HRANIC (I. díl)

je možno zakoupit na městském národním výboru, odbor školství a kultury, nebo v kanceláři Cestovní informační služby ve Svatoplukově ulici.

PROGRAMY JKP

Pondělí 7. 10. Koncert populární hudby pro mládež
sál JKP
19.30 hod. RECITAL BOBA FRÍDLA

Pátek 18. 10. I. divadelní představení v předplatném
sál JKP Ján Kákoš: DŮM PRO NEJMLADŠÍHO SYNA
19.30 hod. Uvádí Severomoravské divadlo Šumperk

Úterý 22. 10. II. divadelní představení pro děti v předplatném
sál JKP KOUZELNÝ DALEKOHLED
16.00 hod. Uvádí divadlo „Kruh“ Ostrava

PROGRAMY KIN V ŘÍJNU

KINO SVĚT

- 1.— 3. VYSOKÁ MODRÁ ZED
Dramatický příběh z prostředí vojenských pilotů. Mládeži přístupno.
- 4.— 7. WILLIE BOY
Příběh mladého indiána ve filmu USA. Mládeži nepřístupno.
- 8.—10. NEVÍM O NÍ NIC
Francouzský film — příběh takřka detektivní. Mládeži nepřístupno.
- 11.—14. NEJVĚTŠÍ UDÁLOST OD CHVÍLE, KDY ČLOVĚK VSTOUPIL NA MĚSÍC
Francouzská rozmarná komedie. Mládeži nepřístupno.
- 15.—17. LE MANS
Film USA — 24 hodiny na závodní dráze. Mládeži přístupno.
- 18.—21. SPÁLENÉ STODOLY
Alain Delon v hlavní roli francouzského filmu. Mládeži nepřístupno.
- 22.—24. MACKENOV ZLATO
Dobrodružný americký film. Mládeži přístupno.
- 25.—30. TELEVIZE V BUBLICÍCH
Slávka Budínová, Petr Haničinec aj. v české filmové komedii. Mládeži přístupno.
31. Filmové představení pro členy Klubu přátel sovětského filmu.
ZLOMENÁ PODKOVA
Příhody aeronauta, natočené podle motivu Julese Verna.

LISTOPAD

- 1.— 4. NEBESKÁ VILA
A. Sordi v hlavní úloze italské filmové veselohry. Mládeži přístupno.

Nedělní představení pro mládež

6. 10. KRUHY NA VODĚ
Anglický film s neobvyklým hlavním hrdinou.
13. 10. AMICO
Italský film. Dobrodružství s lodí a se psem.
20. 10. POPELKA
Kreslená pohádka Walta Disneye.
27. 10. ROBINSON
Sovětský film podle knihy Daniela Defca.

Začátky představení ve 14.30 hod.

KINO OKO

- 3. HLAVOU PROTI ZDI
Maďarský film — vážně i s úsměvem o jednom malém muži. Mládeži přístupno.
- 4.— 7. POSLEDNÍ NÁBOJ
Rumunský kriminální film. Mládeži nepřístupno.
- 8.—10. ANTENÁT V PAŘÍŽI
Francouzsko-italský film o politické vraždě ze 60. let. Mládeži nepřístupno.
- 11.—14. SERAFÍNO
Italská filmová veselohra. Mládeži nepřístupno.
- 15.—17. ŽÍT LÁSKOU
Jugoslávský film — osud jedné studentské lásky. Mládeži nepřístupno.
- 18.—21. NAŠE SLEČNA FRED
Anglický film — ženou a špiónem proti své vůli. Mládeži nepřístupno.
- 22.—24. PAVLÍNKA
Film ČSSR — Tragický osud mladé lásky. Mládeži přístupný.
- 25.—28. SEM DŇŮ
Rumunský kriminální film. Mládeži nepřístupno.
- 29.—31. DO ZBRANĚ, KURUCI
Premiéra filmu ČSSR.

LISTOPAD

- 1.— 4. CHODEC
Film o muži, kterému připomněli minulost. Mládeži nepřístupno.

Představení pro děti (každou neděli v 9 hod.)

6. 10. SMRT JOEA INDIÁNA — rumunský film
 13. 10. KAMIL A DETEKTIVOVÉ — americký film
 20. 10. ADAM A OTKA — film ČSSR
 27. 10. ROZPUSTILÁ ZVÍRÁTKA — polský film

NAŠE BLAHOPŘÁNÍ JUBILANTŮM

Mateičincová Anežka, Komenského 32	4. 9.	90 let
Mikulčíková Marie, Zborovská 1282	5. 9.	75 let
Mohelnický Karel, Sovětské armády 602/33	10. 9.	85 let
Linhartová Emilie, Šmeralova 819	13. 9.	100 let
Mohelnická Irena, Sovětské armády 602/33	15. 9.	75 let
Křístek Alois, Hřbitovní 19	10. 9.	75 let
Jandíová Anna, Struhlovsko 1536	18. 9.	92 let
Juřicová Antonie, Sovětské armády 282	20. 9.	75 let
Damková Marie, Zborovská ulice	20. 9.	75 let
Žiaková Ema, Hakenova 43	21. 9.	75 let
Viková Josefa, 1. máje 39	22. 9.	80 let
Elefantová Františka, Gottwaldovo nám. 19	22. 9.	80 let
Andrýsková Terezie, Vrchlického 44	23. 9.	75 let
Horáková Hilda, kapitána Jaroše 1360	23. 9.	85 let
Koňářiková Vercníka, Struhlovsko 1010	25. 9.	75 let
Váňová Emilie, 28. října 128	26. 9.	85 let
Strochmerová Ludmila, Struhlovsko 1409	4. 10.	75 let
Juřicová Josefa, Hakenova 826	11. 10.	75 let
Petr František, Fučíkova 555	12. 10.	75 let
Vrtělová Marie, Jurikova 554/18	16. 10.	75 let
Vašíčková Julie, Hakenova 826	18. 10.	80 let
Sieglová Olga, nám. 8. května 572	21. 10.	75 let
Břenková Marie, 14. října 44	22. 10.	75 let
Hanousek Josef, Jaselská 10	22. 10.	80 let
Strašilová Františka, Komenského 13	23. 10.	92 let
Paloušková Irma, Galašova 175/2	28. 10.	80 let
Künstler Antonín, Hwiedzdoslavova 666/8	28. 10.	75 let
Valchařová Bohuslava, kpt. Jaroše 1362	23. 10.	75 let

ZEMŘELÍ V MĚSÍCI ČERVENCI

Jalůvková Božena, Vrchlického 1080	ročník nar. 1901
Hendrych Antonín, kpt. Jaroše 1352	1907
Milián Tadeáš, Komenského 286	1892
Vozáková Milada, Hakenova 1347	1920
Švábenská Jaroslava, Na hrázi 1074	1923
Kettnerová Františka, Jungmannova 1101	1912
Valčíková Rozalie, Janáčkova 734	1893
Tomica Viktor, Pod Bílým kamenem 1484	1904
Raab Dušan, Jaselská 1128	1931
Dragounová Miroslava, Jeremenkovo nám. 1186	1950

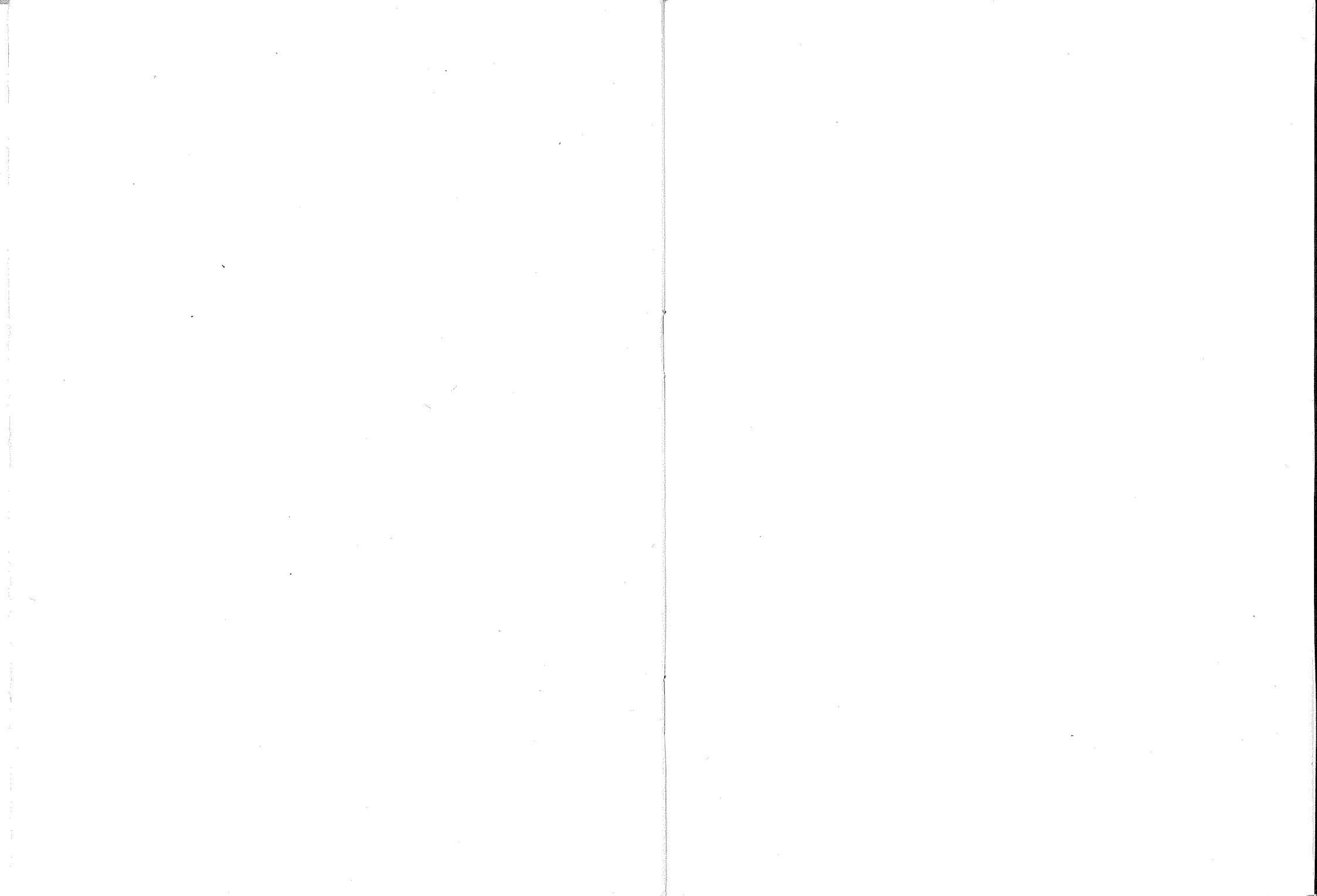
ZEMŘELÍ V MĚSÍCI SRPNU

Fric Zdeněk, Pod Bílým kamenem 282	1965
Šubová Marie, Galašova 851	1902
Bělocká Marie, Fierlingerova 1261	1894
Müllerová Anna, Čs. armády 186	1908
Randýsková Marie, Hakenova 1390	1910

POŘADY KLUBU DŮCHODCŮ — ŘÍJEN 1974

Začátek všech pořadů v 15 hod.

Středa 2. 10.	ZÁJEZD DECHOVÉ HUDBY JKP n. p. SIGMA Hranice a sólistů do Anglie. — Vypráví účastník zájezdu (s promítnutím filmu). — Klubovna, Náspy.
Středa 9. 10.	Vlastivědný zájezd: ČERVENKA, LITOVEL, NOVÉ ZÁMKY, MLADEČ, LOŠTICE, OLOMOUC [galerie: výstava výtvarníků dneška]. — Odjezd v 6.30 hod. od hotelu Brno.
Středa 16. 10.	Filmová beseda — BABIČKA, nový barevný film podle knížky B. Němcové [I. díl]. — Sál JKP, přízemí.
Středa 23. 10.	DNEŠNÍ INDIE. — Ze svých cest vypráví Vladimír Ševeček, ved. technik n. p. SIGMA (promítání diapozitivů a film) — Klubovna, Náspy.
Neděle 27. 10.	ZÁJEZD do divadla. Bližší údaje na vývěskách klubu.
Středa 30. 10.	Filmová beseda — BABIČKA [II. díl]. Barevný film podle knížky Boženy Němcové. — Sál JKP, přízemí.

Odpovědný redaktor: Eva Horáková, členové red. rady: prof. Ludvík Novotný,
Zdeňka Kosová, Oldřich Lukeš, reg. čís. RM 49. — Cena 1 Kčs. — Změna pořadí
uvedených v kulturním kalendáři vyhrazena. — Kulturní kalendář města Hranic
vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc,
závod 11, třída Lidových milicí 3.